

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

96 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

16, 18, 23 лютого 2015 року

Чернівці – 2015

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 96 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2015. – 352 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 96 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Іващук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.

доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.

доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.

доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.

доктор медичних наук, професор Заморський І.І.

доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.

доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.

чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.

доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.

доктор медичних наук, професор Слободян О.М.

доктор медичних наук, професор Тащук В.К.

доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.

доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-588-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2015

без поглибленого вивчення взаємозв'язків між літературами – ролі цих зв'язків в розвитку сучасної літератури та їх значення для світової літератури.

Vakhotskyi M.M., Lekhkun G.V.
TRANSITIONAL PARAGRAPH IN A PARADIGM OF WRITING
Department of Foreign Languages
Bukovinian State Medical University

Transitional paragraph signals change in content. It tells the readers that one main unit is finished and is moving to the next, or it tells that it moves from a general explanation to more specific examples or application. A transitional paragraph is often as brief as one sentence because the writer intends it to be merely a signpost. From the beginning to the end of the transitional paragraph the main idea should be changed while coming up to another subquestion. But coherence and unity have to be kept.

Unity and coherence are related but they are not the same. A paragraph has a unity when each sentence clearly contributes to the main idea expressed in the topic sentence. A paragraph is coherent when its sentences proceed logically and smoothly with no gaps in reasoning. Transitional words and phrases often indicate the links and relationships between ideas. It is possible to achieve unity in a paragraph by constructing a strong topic sentence that can serve as a basis for all subsequent sentences. The main idea may be expressed directly or indirectly. The stated or implied topic sentence allows to determine which details to use as support; it can also help to decide how to order these details.

The paragraph is a convenient unit. As long as it holds together, it may be of any length – a single, short or a passage of great duration. Transitional paragraph as a rule is not too large, just several sentences. There is no need to divide it into topics, outlining an action a single idea would be best written in a single paragraph. After the paragraph is written it has to be examined to see whether division will improve it. Ordinary, a subject requires division into sentences, each of which should be dealt with in a paragraph. As a rule, most single sentences should not be written or printed as paragraphs, but concerning the sentences of transition, indicating the relation between the parts of an exposition or argument an exception may be made.

In dialogue, even if only a single word, each speech is usually a paragraph by itself, it does not prevent speeches run together.

It is better to begin each paragraph either with a sentence that suggests the topic or with a sentence that helps the transition. If a paragraph forms part of a larger composition, its relation to what precedes, or its function as a part of the whole, may need to be expressed. This can sometimes be done by a mere word or phrase in the first sentence. Sometimes, it is expedient to get into the topic slowly, by way of a sentence or two of introduction or transition.

When any device is too often used it becomes a mannerism. More commonly the opening sentence simply indicates by its subject the direction the paragraph is to take.

The paragraphs are likely to be short and without any semblance of a topic sentence, the events are followed in rapid succession. The break between such paragraphs merely serves the purpose of a rhetorical pause, throwing into prominence some detail of the action. Breaking long paragraphs in two, even if it is not necessary to do so for sense, meaning or logical development, is often a visual help, but firing off many short paragraphs in quick succession can be distracting. Moderation and a sense of order should be the main consideration in paragraphing.

The transitional paragraph is a type that you will have occasion to use, especially in long essays. It is generally short, often only one sentence. Such a paragraph may *summarize* what has been written. E.g. "In short, the defining characteristic of the valedictory address is its statement of the opposition between the university on the one hand and the world on the other." [Lionel Trilling "A Valedictory"].

It may *signal* a change from general to more specific information: e.g. "I am not talking pure theory. I will just give you two or three illustrations." [Clarence Darrow "Address to the Prisoners in the Cook Street Jail"].

It may *hint* at what is to come or announce the introduction of new material: e.g. "Before the end of my trial period in the field I made two really exciting discoveries – discoveries that made the previous months of frustration well worth while." [Jane Goodall "In the Shadow of Man"].

Or it may *state explicitly* what new material the writer is about to turn to: e.g. "In what follows, the parallels are not always in physical events but rather in the effect on society, and sometimes in both." [Barbara Tuchman "History as Mirror"].

The transitional paragraph is a useful device for achieving coherence between paragraphs and groups of paragraphs. To conclude it up, we may say that transitional paragraph is a short paragraph in an essay, composition, or report that announces a shift from one section or idea to another. A transitional paragraph is most commonly used to summarize the ideas of one part of a text in preparation for the beginning of another part.

Вилка Л.Я., Гелеська А.І.
КОМУНІКАТИВНО-СИТУАТИВНІ ВПРАВИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО
МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ
Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет

Інтеграція та глобалізація інформаційних і культурних процесів зумовлюють потреби модернізації освітньої системи України за всіма напрямками, що вимагає розробки концептуальних засад у кожному з них.

Навчання іноземних студентів є одним із таких напрямів, важливим чинником становлення української держави як рівноправного партнера у створенні світового освітнього простору.

Мовна підготовка іноземних студентів повинна враховувати їхні потреби в отриманні якісної освіти, що сприятиме подальшому особистісному зростанню, а також підвищенню престижу українських вищих навчальних закладів, української системи освіти. Студенти повинні не просто володіти мовою, а й користуватися нею у різноманітних життєвих ситуаціях, тобто будувати змістовне, граматично та стилістично грамотне висловлювання залежно від ситуації спілкування. Одним із шляхів досягнення такої результативності є використання ситуативних завдань з розвитку зв'язного мовлення студентів, що спрямовані як на засвоєння студентами певних знань, так і на їхній загальний розумовий розвиток. Проблема розвитку зв'язного мовлення студентів завжди була актуальною для науковців. Лінгводидактичні основи формування вмінь і навичок зв'язного мовлення висвітлені у працях відомих мовознавців і педагогів Ф.І.Булаєва, І.І.Срезневського, В.О.Сухомлинського, К.Д.Ушинського. Підвищенню мовленнєвої культури студентів присвячені наукові роботи І.К.Білодіда, Р.О.Будагова, В.С.Вашенка, В.В.Виноградова, А.П.Коваль, Л.М.Паламар, Є.Д.Чак та ін. Психологічні основи зв'язного мовлення розглядалися Б.Ф.Баєвим, Л.С.Виготським, Г.С.Костюком, І.О.Синицею та ін.

Мова – явище суспільно унікальне – виступає засобом спілкування, пізнання і впливу, осередком духовної культури народу, основною формою виявлення національної та особистісної самосвідомості. Сучасні підходи до навчання мови великого значення надають розвиткові усного та писемного мовлення, мовленнєвій культурі особистості. Цьому сприяє, зокрема, комунікативно-діяльнісний підхід до навчання української мови як іноземної. Головна мета комунікативних завдань – використання певної мовної одиниці у процесі мовлення. Одним із комунікативно спрямованих видів робіт є ситуативні завдання. Про це читаємо у працях Г.М.Іваніської, В.І.Капінос, Г.Т.Шелехової та ін.

Ситуативність як принцип навчання означає, що все вивчення мови відбувається на основі і за допомогою ситуації. Провідними чинниками ситуації є: соціальний статус особи; роль особи як суб'єкта спілкування; діяльність, яку виконує особа; моральні критерії. Ситуативні завдання – завдання з розвитку мовлення, які чітко окреслюють ситуацію спілкування, називають усі складові її частини: тему, мету, адресата мовлення, мовця, обставини спілкування. Добираючи завдання з розвитку зв'язного мовлення, що мають навчальний характер, треба пам'ятати, що вона характеризується наявністю мети, змісту, засобів навчання.

Мета системи ситуативних завдань – формування основних комунікативних умінь: орієнтуватися в умовах спілкування, планувати і створювати власні висловлювання відповідно до ситуації спілкування; добирати мовні засоби, які б відповідали окресленій мовленнєвій ситуації; коригувати висловлювання з урахуванням ситуації спілкування, тобто досягнення адекватності мовлення. Основний зміст складають заняття розвитку зв'язного мовлення, на яких формуються уявлення про мовлення, особливості усного і писемного мовлення, види мовленнєвої діяльності, спілкування, до яких входять ситуативні завдання. Отже, ситуативні завдання є змістовим компонентом розвитку зв'язного мовлення.

Підхід до навчання має бути комунікативно-діяльнісний, який з одного боку, створює умови для спілкування, засвоєння понять у процесі спілкування і з метою спілкування; а з іншого – формує вміння у всіх видах мовленнєвої діяльності. Ситуативні завдання використовуються у певній послідовності з урахуванням теми, змісту, етапу заняття, підготовленості групи; допоміжними засобами виступають лексичні опори, таблиці, пам'ятки, які можуть застосовуватися студентами з середнім і низьким розвитком мовлення.

Складові частини ситуації спілкування можна відобразити за такою схемою:

- Де спілкуємося? Місце спілкування: офіційні чи неофіційні обставини;
- З ким спілкуємося: адресат мовлення (один чи декілька);
- З якою метою? Спілкування, повідомлення, вплив на адресата.

Перевага ситуативних завдань полягає у тому, що ці завдання формуються таким чином, щоб вони набували характеру морально-етичної, чи суспільно-політичної проблеми, яку необхідно розв'язати студентам, виходячи з власного життєвого досвіду, ціннісних орієнтацій, переконань. Система ситуативних завдань з розвитку зв'язного мовлення спрямована на формування основних комунікативних умінь, відповідає психологічним особливостям поетапного вироблення стійких умінь, створення спрямованості мислення на певні операції, показує викладачеві шляхи вдосконалення роботи з формування в іноземних студентів умінь враховувати ситуацію спілкування.

Таким чином, представлені напрямки і форми роботи щодо розвитку комунікативної компетенції студентів на заняттях української мови як іноземної дають змогу реалізувати важливі навчальні цілі, поставлені перед сучасним навчальним закладом, сформувати мотивацію до навчання, вміння вживати мовні засоби емотивності відповідно до мети й стилю висловлювання.

Дем'янчук О.С.
ОСОБЛИВОСТІ ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКИХ ЧАСТОК ТА ЇХ ФУНКЦІОНАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ В
СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЯХ
Кафедра іноземних мов
Буковинський державний медичний університет

На протязі багатьох років давньоанглійська частка була предметом дослідження багатьох вчених (М. Еленбас, Б. Хаба, О. Фішер, Б. Мітчел, Г. Світ та ін.), які приділяли значної уваги визначенню терміна «частка»

та її функціонального навантаження як в складних, так і в простих синтаксичних конструкціях. Зауважимо той факт, що дослідники вивчаючи дану проблему, виділяли різну кількість слів, називаючи їх частками.

Актуальність теми зумовлена потребою виокремлення часток серед інших частин мови та їх синтаксичних особливостей.

Об'єктом виступають давньоанглійські частки.

Предметом є синтаксична функція англійських часток давнього періоду.

Проблема статусу частки в реченні досі не має чіткого визначення. З одного боку частки не мають постійної позиції в реченні; вони пов'язані зі своїм головним компонентом. З іншого боку – є багато випадків, коли частки відокремлюються від свого головного компонента.

Отже частки та їхні головні компоненти складають певний специфічний тип відносин. Ця точка зору не може бути заперечена твердженням, що частки не можуть функціонувати без головного компонента тому, що такі самі спостереження притаманні прикметникам чи прислівникам міри та ступеня, які не заважають їм здійснювати синтаксичну функцію. Частки відрізняються від них синтаксично, а саме:

1) частки не можуть поєднуватися з різноманітними частинами мови як іменники, дієслова, займенники, числівники, прикметники, прислівники;

2) частки не можуть використовуватись ізольовано.

У вітчизняній лінгвістиці дослідники сучасної англійської мови виділяють розряд часток у системі службових частин мови. На думку С.Шевченка, частки утворюють самостійний розряд слів, для якого вводиться термін «модифікатори». Тобто, модифікатори – це одиниці, здатні здійснювати у висловленні передавати додаткову інформацію. На думку Г.Почепцова часткам, як і усім словам службових частин мови, не властива функція номінації, але вони передають диференційоване емоційне, оцінне ставлення мовця не до всього вислова, а до одного його елементу, бажання якось виділити цей елемент, надати йому особливого сенсу. Він вважає, що функція частки полягає в уточненні значення тих членів речення, до яких вона відноситься, а в деяких випадках – в зміні змісту висловлення. А.Смирницький вважає, що частки показують ставлення мовця до висловлювання, особливо виділяючи та уточнюючи певний момент.

Нами з'ясовано той факт, що в сучасній граматиці англійської мови нараховується досить значна кількість класифікацій часток. Різноманітні класифікації часток виникають через різні погляди на їхні головні функції. Деякі вчені надають значенню емоційності, деякі бачать логічні відносини і вважають їх найважливішими для ідентифікації, інші опираються на граматичне значення. Ця плутанина може частково бути простеженою за старою традицією, яка відносить частки до морфологічно незмінних функціональних слів.

Досліджуючи питання синтаксичного навантаження давньоанглійських часток, ми дійшли висновку, що порядок слів в реченні визначався не стільки граматичними факторами, скільки змістом висловлювання: головні члени речення розташовувались по відношенню один до одного і до інших членів речення в залежності від комунікативного завдання чи в залежності від стилістичної установки. Але в цей період в розповідних реченнях переважає прямий порядок слів у синтаксичній моделі *підмет – присудок*. Якщо ж у реченні в першій позиції стоїть прислівник часу *hā* або *þonne*, такому реченню властивий зворотній порядок слів.

Під час давньоанглійського періоду серед різних типів синтаксичного зв'язку між реченнями важливе місце займав корелятивний зв'язок як особливий вид підрядного зв'язку між реченнями. Він був представлений двома типами кореляції: за допомогою однорідних часток, за допомогою неоднорідних часток.

Особливістю давньоанглійського періоду було те, що мова в той період була синтетичною. Таким чином, порядок слів в синтаксичних конструкціях був вільним. В цей період граматики виокремлюють частку серед інших частин мови і відносять її до службових частин. Науковці стверджують, що частки надають певне емоційне забарвлення реченню чи висловлюванню.

Ми встановили, що синтаксис давньоанглійської мови вивчений менше, на відмінну від її морфології. В області синтаксису до теперішнього часу залишається багато запитань, які потребують подальшого дослідження.

Запоточна Л.І.

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ТА СЕМАТИКИ ПРОПРІАЛЬНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ КАРДІОЛОГІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Кафедра іноземних мов

Буковинський державний медичний університет

Вивченням термінів з компонентами-власними назвами чи компонентами-епонімами займалися багато науковців, зокрема О.Бока, М.Дзюба, І.Калачик, В.Лисенко, Р.Микільчик, Б. Михайлишин, О.Суперанська. Дослідження термінів із компонентом-епонімом чи компонентом-власною назвою у англійській кардіологічній терміносистемі пов'язане з необхідністю систематизації і лексикографічної фіксації цих лексичних одиниць.

Слід зазначити, що в структурному відношенні англійські кардіологічні терміни-епоніми є стійкими, часто безприйменниковими терміносполученнями, що складаються з іменника і одного або декількох власних назв. З точки зору структури їх можна поділити на 2 групи:

– епоніми, що складаються з однієї власної назви (348 термінів):

Addison's anemia (анемія Адісона), *Harley's disease* (хвороба Гарлея), *Hill's sign* (ознака Хілла), *Glanzmann's disease* (хвороба Гланцмана), *Starling's law* (закон Старлінга), *Lenegre's disease* (хвороба Ленегре).

– епоніми, які складаються з декількох власних назв:

а) 2 власні назви (62 терміни): *Addison-Biermer anemia* (анемія Адісона-Бірмена), *Henderson-Paterson bodies* (тільця Гендерсона-Патерсона), *Holt-Orams syndrome* (синдром Холта-Орама);

б) 3 власні назви (10 термінів): *Wolff-Parkinson-Whites syndrome* (синдром Вольфа-Паркінсона-Вайта, синдром передчасного збудження шлуночків), *Charcot-Weiss-Bakers syndrome* (синдром Шарко-Вейса-Бейкера, синдром каротидного синуса), *Besnier-Boeck-Schaumann disease* (хвороба Беньє-Бека-Шауманна, лімфогранулематоз).

Таким чином, в структурі більшості англійських кардіологічних термінів-епонімів (82,86%) міститься одна власна назва, епоніми з двома власними назвами не є такими поширеними і утворюють 14,76%, і 2,38% містять три власні назви.

Як показало дослідження, створення АК термінів-епонімів базується на 6 структурних моделях:

1. **Proper Noun's + Noun**: *Addison's anemia*, *Bouveret's disease*, *Buerger's disease*, *Day's stest*, *Deetjen's body*, *Dressler's syndrome*, *Einthoven's law*, *Hill's sign*, *Fankoni's syndrome*;

2. **Proper Noun + Proper Noun + Noun**: *Kassabach-Merritt syndrome*, *Kusmaul-Maier syndrome*, *Rougnon-Heberden disease*, *Rubinstein-Taybi syndrome*, *Holt-Oram syndrome*, *Marchiafava-Micheli disease*

3. **Proper Noun + Noun**: *Heyrovski procedure*, *Mediterranean anemia*, *Cooley anemia*, *Kappa factor*;

4. **Noun + of + Proper Noun**: *foramen of Vesalius*;

5. **Proper Noun + Noun + of + Noun**: *Starling's law of the heart*;

6. **Proper Noun + Abbreviation + Noun**: *Frank XYZ leads*.

У результаті дослідження виявилось, що найпродуктивнішою з цих 6 моделей є модель **Proper Noun's + Noun** (290 термінів, 69%), модель **Proper Noun + Proper Noun + Noun** налічує 108 словосполучень (26%), а модель **Proper Noun + Noun** всього 14 термінів (3%), решта 8 термінів (2%) утворюються за допомогою четвертої, п'ятої та шостої моделей.

На підставі нашої вибірки (420 складених термінів-епонімів) виділено загальні терміни, що найчастіше сполучуються з власними назвами. Нижче подано перелік цих слів і кількість їх сполучень з від прізвищевими термінами. Усі терміни можна розділити на наступні групи:

1) **функціональні порушення серцево-судинної системи (назви хвороб, симптомів і синдромів захворювань):**

Хвороби – 81 термін (19%), наприклад, *Bouveret's disease* (хвороба Бувре), *Ebstein's disease* (хвороба Ебштейна, вроджена вада серця), *Moschcowitz's disease* (хвороба Мошковіч), *Loeffler's disease* (хвороба Леффлера);

Назви симптомів – 138 термінів (33%), наприклад, *Faget's sign* (симптом Фаже), *Kusmaul's sign* (симптом Кусмауля), *Musset's sign* (симптом Мюссе);

Назви синдромів – 104 (25%) терміни, наприклад, *Dressler's syndrome* (постінфарктний синдром, синдром Дресслера), *Fankoni's syndrome* (синдром Фанконі), *Holt-Orams syndrome* (синдром Холта-Орама);

2) **назви методів і технік лікування, операцій, тестів, процедур** – 38 термінів (9%), наприклад, *Dotter procedure* (метод Доттера), *Heyrovski procedure* (операція Гейровського при кардіоспазмі), *Schilling blood count* (рідрасунок лейкоцитів за Шілінгом), *Doppler echocardiography* (доплер-ехокардіографія);

3) **терміни-епоніми, які містять анатомічні назви** – 40 термінів (10%), наприклад, *foramen of Vesalius* (отвір Везалія), *Henderson-Paterson bodies* (тільця Гендерсона-Патерсона), *Lauth's canal*, *sinus* (Лаутканал, венозний синус), *Lannelongue's foramina* (Ланнелонга отвори);

4) **терміни-епоніми, які описують закони медицини (зокрема в кардіології)** – 13 термінів (3%), наприклад, *Einthoven's law* (правило Ейнтховена), *Behring's law* (Берінга закон – кров і сироватка імунізованої особи при переливанні передає імунітет іншій особі), *Marey's law* (закон Марєя – при підвищенні кров'яного тиску частота пульсу падає), *Starling's law* (закон Старлінга – сила скорочення волокон міокарда пропорційна первинній величині їх розтягнення). З наведених означень медичних законів очевидно, що сполучення з епонімом конкретизує слово закон.

5) **назви хірургічних приладів та апаратів** – 6 термінів (1%), наприклад, *Camman's stethoscope* (Камманна стетоскоп), *Kocher's forceps* (кровоспинний затискач Кохера), *Peau's forceps* (кровоспинний затискач Пєана), *straight Kocher's clamp* (прямий затискач Кохера), *curved Kocher's clamp* (зігнутий затискач Кохера), *Adson's automatic dilator* (автоматичний розширювач Адсона).

Таким чином, в англійській кардіологічній термінології найбільше термінів-епонімів, які передають функціональні порушення серцево-судинної системи (77% від загальної кількості термінів-епонімів).

Зорій Н.І.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Кафедра психології та соціології

Буковинський державний медичний університет

Виховувати – означає готувати людину до повсякденного та професійного життя. Освіта, як один із найважливіших компонентів вихованості людини відіграє провідну роль в її формуванні, проте не визначальну. Часто освічена, з багатим запасом знань людина є досить невихованою і відштовхує від себе навколишніх.

Нині процес соціалізації молоді ускладнюється переоцінкою традицій, норм і цінностей. Якщо раніше молодь опиралася на досвід попередніх поколінь, то тепер їй доводиться творити новий соціальний досвід, покладаючись переважно на себе, що обумовлює суперечливі тенденції в її свідомості та поведінці підкреслює